

**Judikát NS 21 Cdo 3009/2016**

|                       |                                                                                                                                                             |
|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Soud:                 | Nejvyšší soud                                                                                                                                               |
| Datum rozhodnutí:     | 06/26/2017                                                                                                                                                  |
| Spisová značka:       | 21 Cdo 3009/2016                                                                                                                                            |
| ECLI:                 | ECLI:CZ:NS:2017:21.CDO.3009.2016.1                                                                                                                          |
| Typ rozhodnutí:       | ROZSUDEK                                                                                                                                                    |
| Heslo:                | Náhrada za ztrátu na výdělků<br>Nemoc z povolání                                                                                                            |
| Dotčené předpisy:     | § 371 předpisu č. 262/2006Sb.<br>§ 14 odst. 1 předpisu č. 183/1994Sb. ve znění od 01.01.2008<br>§ 14 odst. 2 předpisu č. 183/1994Sb. ve znění od 01.01.2008 |
| Kategorie rozhodnutí: | A                                                                                                                                                           |

21 Cdo 3009/2016

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Zdeňky Novotné a soudců JUDr. Jiřího Doležila a JUDr. Lubomíra Ptáčka, Ph.D. v právní věci žalobkyně M. P., zastoupené JUDr. Markem Dvořákem, advokátem se sídlem v Příbrami, nám. T.G.Masaryka č. 1, proti žalované České republice – Ministerstvu práce a sociálních věcí, se sídlem v Praze 2, Na Poříčním právu č. 376/1, IČO 00551023, o 56.230,- Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 42 C 286/2013, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 2. prosince 2015 č.j. 62 Co 375/2015-151, takto:

Rozsudek městského soudu a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 12.5.2015 č.j. 42 C 286/2013-119 se zrušují a věc se vrací Obvodnímu soudu pro Prahu 2 k dalšímu řízení.

O d ů v o d ň ě n í :

Žalobkyně se domáhala, aby jí žalovaná zaplatila na náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti částku 56.230,- Kč se 7,05% úrokem z prodlení od 1.5.2013 do zaplacení. Žalobu odůvodnila zejména tím, že z titulu nemoci z povolání jí byl dne 29.10.1990 přiznán částečný invalidní důchod a od 2.12.1990 pobírá náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti (při uznání částečné invalidity), kterou jí nejprve vyplácel její bývalý zaměstnavatel - Národní podnik Rukavičkářské závody Dobříš, a to na základě dohody ze dne 24.10.1991 „podle § 195 starého ZP“. Tato dohoda „byla respektována i všemi následnými právními nástupci národního podniku po provedené privatizaci“. Po zániku posledního z nástupců národního podniku, přešla od 1.6.2009 povinnost vyplácet žalobkyni náhradu za ztrátu na výdělků na žalovanou. Žalovaná (prostřednictvím příslušné pojišťovny) však žalobkyni vyplatila dne 17.8.2011 dlužnou náhradu za období od 1.6.2009 do 31.7.2011 v nižších částkách než obvykle, což podle vyjádření žalované „je způsobeno přechodem ze starého způsobu výpočtu náhrady na nový způsob platný od 1.6.1994, který byl pro žalobkyni údajně k tomuto datu výhodnější“. S tímto však žalobkyně nesouhlasí, neboť žalovaná má oproti ní „rozdílný pohled na způsob, jakým se má náhrada vypočítávat“. Podle názoru žalobkyně „celý problém spočívá v neodečtení částky 220,- Kč státního vyrovnávacího příspěvku od původně přiznaného částečného invalidního důchodu žalobkyně, jak je uvedeno v § 14 zákona č. 183/1994 Sb.“, který sice nabyl účinnosti až od 1.12.1994, ovšem „napravuje nespravedlnost, která se objevila při výpočtu náhrady za ztrátu na výdělků od 1.6.1994 do 30.11.1994 v souvislosti s vyplácením státního vyrovnávacího příspěvku k invalidnímu nebo částečnému invalidnímu důchodu“. Kdyby žalovaná v rámci porovnání výhodnosti způsobů výpočtu náhrad ke dni 1.6.1994 tuto částku správně odečetla od částečného invalidního důchodu žalobkyně nejen při výpočtu náhrady „novým“

způsobem (podle § 195 zák. práce ve znění účinném od 1.6.1994), ale i při výpočtu náhrady „starým“ způsobem (podle § 195 zák. práce ve znění účinném do 31.5.1994), musela by dospět k závěru, že „starý“ způsob výpočtu náhrady za ztrátu na výdělku je pro žalobkyni příznivější. Na základě podrobného výpočtu výše náhrad v jednotlivých měsících v období od 1.6.2009 do 31.3.2013 požadovala žalobkyně po žalované doplatek v celkové výši 56.230,-Kč.

Obvodní soud pro Prahu 2 rozsudkem ze dne 12.5.2015 č.j. 42 C 286/2013-119 žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Soud prvního stupně zabývá se „klíčovou otázkou, který způsob výpočtu měl být použit podle zákona č. 74/1994 Sb. ve znění zákona č. 220/1994 Sb.“, zdůraznil, že podle judikatury dovolacího soudu „je porovnání, která z právních úprav je pro poškozeného zaměstnance příznivější, třeba provést podle stavu, jaký tu byl ke dni 1.6.1994“. Ke dni 1.6.1994 však ustanovení § 14 zákona č. 183/1994 Sb. ještě neplatilo (tento zákon nabyl účinnosti až 1.12.1994), a pokud ze znění tohoto ustanovení vyplývá, že ustanovení platí i pro náhrady, jejichž výše byla stanovena před 1.12.1994, nelze podle názoru soudu prvního stupně „toto chápat jako retroaktivní ustanovení, dle kterého by bylo nutné i vyplacené náhrady podle § 195 zákona č. 65/1965 Sb., ve znění zákona č. 188/1988 Sb. přepočítat a odečíst při výpočtu 220,- Kč a vzniklý rozdíl doplatit“; účinky tohoto ustanovení, tj. odpočet 220,- Kč od invalidního důchodu, „se vztahuje jen na důchody po zrušení bývalého státního vyrovnávacího příspěvku“. Za tohoto stavu soud prvního stupně uzavřel, že pro žalobkyni byl ke dni 1.6.1994 výhodnější „nový“ způsob výpočtu náhrady podle ustanovení § 195 zák. práce ve znění účinném od 1.6.1994. Protože podle výpočtu soudu žalobkyně obdržela na náhradách za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti za období od 1.6.2009 do 31.3.2013 o 3.283,- Kč více, než stanoví příslušná zákonná ustanovení, byla žaloba zamítnuta.

K odvolání žalobkyně Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 2.12.2015 č.j. 62 Co 375/2015-151 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud přisvědčil soudu prvního stupně, že se na případ žalobkyně vztahuje ustanovení čl. VI odst. 6 zákona č. 74/1994 Sb., ve znění zákona č. 220/1995 Sb., které stanoví, že úprava náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti se provede i u zaměstnanců, kterým náhrada příslušela před 1.6.1994, je-li to pro zaměstnance příznivější, přičemž podle závěrů soudní praxe (rozsudku Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27.2.1997 sp. zn. 2 Cdon 603/96, publikovaného v časopise Soudní judikatura č. 2/1997) „porovnání, která z právních úprav je pro poškozeného zaměstnance příznivější, je třeba provádět podle stavu, jaký tu byl ke dni 1. června 1994“. Ve shodě se soudem prvního stupně rovněž dovodil, že pro žalobkyni byl k uvedenému datu výhodnější výpočet provedený žalovanou podle ustanovení § 195 zák. práce, ve znění zákona č. 74/1994 Sb., kdy se od nelimitovaného průměrného výdělku před vznikem škody (po příslušné valorizaci), který v daném případě k tomuto dni činil 5.870,- Kč, odečetl částečný invalidní důchod žalobkyně (bez státního vyrovnávacího příspěvku 220,- Kč) ve výši 1.510,- Kč stanovené od 1.11.1993. Náhrada „podle nové právní úpravy“ tedy dosáhla částky 4.360,- Kč, zatímco podle „starší právní úpravy“, platné do 31.5.1994, kdy se od limitovaného průměrného výdělku před vznikem škody, který činil 5.153,- Kč, odečetl původní částečný invalidní důchod žalobkyně ve výši 906,- Kč, by náhrada činila pouze 4.247,- Kč. Podle názoru odvolacího soudu „soud prvního stupně při výpočtu správně nepřihlížel k ustanovení § 14 zákona č. 183/1994 Sb.“ (podle něhož se ode dne účinnosti tohoto zákona pro účely stanovení výše náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti odečítá od částečného invalidního důchodu částka 220,- Kč), neboť tento zákon „nabyl účinnosti až dne 1.12.1994 a jím zavedené pravidlo o odpočtu částky 220 Kč tudíž ke dni 1.6.1994 ještě neplatilo“ a „nebylo tak možno tento mechanismus při výpočtu v případě žalobkyně uplatnit“. Odvolací soud proto dospěl z závěru, že žalovaná „postupovala správně, když v rozhodném období vypočítávala náhradu za ztrátu na výdělku žalobkyně podle právní úpravy účinné od 1.6.1994“, přičemž „okolnost, že právní předchůdce žalované používal pro výpočet náhrady jinou metodiku, je právně nerozhodná“.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání. Namítala, že odvolací soud nesprávně posoudil, jaká právní úprava náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti je pro žalobkyni ke dni 1.6.1994 výhodnější, jestliže ve smyslu ustanovení § 14 zákona č. 183/1994 Sb. neprovedl odpočet částky 220,- Kč jako tzv. státního vyrovnávacího příspěvku z původně přiznaného částečného invalidního důchodu žalobkyně. Odvolací soud vycházející z „judikátu 2 Cdon 603/96“ toto porovnání výhodnosti právních úprav náhrady provedl „s hodnotami a legislativou platnými dne 1.6.1994“, zatímco dovolatelka má za to, že porovnání by mělo být provedeno „s hodnotami z 1.6.1994 nebo z 1.10.1995, ale s účinky legislativy platné od 1.10.1995, tedy s účinky § 14 zákona č. 183/1994 Sb.“. Tento způsob porovnání „vyhovuje všem zásadám právního státu, nejen z hlediska věcně právního, ale i z procesně právního či lidsko-právního, které zahrnuje i posouzení právních úkonů z hlediska právní přípustnosti a ústavnosti“, kdežto „varianta provedená soudy je nejen nespravedlivá, ale i protiústavní“. Žalobkyně se domnívá, že by porovnání výhodnosti právních úprav náhrady mělo být provedeno podle zákonů účinných až v době od 1.10.1995, kdy „je již platnost a účinnost ustanovení § 14 zákona č. 183/1994 Sb. v tento den samozřejmá“ a mělo by se proto uplatnit v obou způsobech výpočtu náhrad. Jen tímto způsobem „lze chápat nápravu nespravedlnosti, vzniklé dne 1.6.1994 a odstraněné dne 1.10.1995“. Ve prospěch tohoto názoru se ostatně vyjadřuje i výše zmíněný „judikát 2 Cdon 603/96“, který ovšem odvolací soud nesprávně vyložil. Žalobkyně navrhl, aby dovolací soud rozsudky soudů obou stupňů zrušil a „věc vrátil k novému projednání a rozhodnutí“.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31.12.2013 (dále jen „o.s.ř.“), neboť řízení v projednávané věci bylo zahájeno přede dnem 1.1.2014 (srov. čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.).

Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o.s.ř.).

Rozhodnutí soudů v projednávané věci záviselo mimo jiné na posouzení právní otázky, v jakém rozsahu lze při výpočtu náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti za období od 1.6.2009 do 31.7.2011 (za které žalobce náhradu požaduje) přihlížet k poskytovanému invalidnímu

důchodu, jinak řečeno, zda při výpočtu náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti za uvedené období lze přihlížet k tzv. státnímu vyrovnávacímu příspěvku, o který byl „původní“ invalidní nebo částečný invalidní důchod zvýšen. Vzhledem k tomu, že tato právní otázka dosud nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu ve všech souvislostech vyřešena, dospěl Nejvyšší soud České republiky k závěru, že dovolání žalobkyně je podle ustanovení § 237 o.s.ř. přípustné.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.), Nejvyšší soud České republiky dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

Z hlediska skutkového stavu bylo v posuzovaném případě zjištěno, že nárok na náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti (při uznání částečné invalidity) z titulu nemoci z povolání žalobkyně vznikl dnem 2.12.1990, kdy pro následky nemoci z povolání žalobkyně začala vykonávat méně placenou práci (od 1.12.1990 jí byl přiznán částečný invalidní důchod). Od 1.6.2009 do 31.7.2011 byla žalobkyně vyplacena náhrada za ztrátu na výdělků vypočtená na rozdíl od dřívějšího období s přihlédnutím k invalidnímu důchodu v plné výši. S tímto postupem žalobkyně nesouhlasí a namítá, že k částce 220,- Kč se nemělo přihlížet a tato částka měla být z poskytovaného invalidního důchodu odečtena.

Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat – vzhledem ke skutečnosti, že žalobkyně se domáhá z důvodu nemoci z povolání náhrady za ztrátu na výdělků „dlužné částky za uplynulé období 26 měsíců (od 1.6.2009 do 31.7.2011)“ – podle zásad nepravé zpětné účinnosti (retroaktivity) podle právních předpisů platných a účinných v době, kdy nárok na náhradu za ztrátu na výdělků měl vznikat. Znamená to, že základ nároku žalobkyně (který není sporný) se řídí zákonem č. 65/1965 Sb. ve znění účinném ke dni 2.12.1990, zatímco změny významné pro výši nároku se řídí novým právním předpisem (podrobněji srov. odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 7.1.2016 sp. zn. 21 Cdo 796/2014). Vzhledem k tomu je třeba uplatněný nárok na náhradu za ztrátu na výdělků (jeho doplatek), který měl vzniknout v daném období, posoudit podle obsahu „nové právní úpravy“ obsažené zejména v zákoně č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

Náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti vyjadřuje skutečnost, že pracovní schopnost zaměstnance byla následkem pracovního úrazu (nemoci z povolání) snížena (omezena) nebo zanikla, a účelem náhrady za ztrátu na tomto výdělků je poskytnout přiměřené odškodnění zaměstnanci, který není schopen pro své zdravotní postižení způsobené pracovním úrazem (nemocí z povolání) dosahovat takový výdělek, jaký měl před poškozením. Škoda spočívající ve ztrátě na výdělků po skončení pracovní neschopnosti nebo při uznání invalidity nebo částečné invalidity je majetkovou újmou, která se – jak vyplývá z § 371 – stanoví ve výši rozdílu mezi průměrným výdělkem zaměstnance před vznikem škody na straně jedné a výdělkem zaměstnance po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání s připočtením případného invalidního nebo částečného invalidního důchodu poskytovaného z téhož důvodu na straně druhé. Nepřihlíží se přitom ke snížení invalidního důchodu pro souběh s jiným důchodem podle právních předpisů o důchodovém pojištění, ani k výdělků zaměstnance, kterého dosáhl zvýšeným pracovním úsilím. Tímto způsobem jsou vyjádřeny snížení (omezení) nebo ztráta pracovní způsobilosti poškozeného zaměstnance a jeho neschopnost dosahovat pro následky pracovního úrazu (nemoci z povolání) stejný výdělek jako před poškozením. Jednotlivé složky, které vymezují rozsah náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti, tedy jsou

- průměrný výdělek před vznikem škody,
- výdělek dosahovaný po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání, popřípadě
- invalidní důchod pobíraný z téhož důvodu.

Zásadě náhrady skutečné škody (z níž vycházela též novelizace zákoníku práce provedená zákonem č. 74/1994 Sb., odstranila-li limitaci průměrného výdělků) odpovídá, aby do procesu výpočtu náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti byla zapojena i ta dávka důchodového pojištění, která začala být zaměstnanci poskytována v důsledku pracovního úrazu (nemoci z povolání). Tento důchod se připočítá k výdělků dosahovanému po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání, a tak je zajištěno, že poškozený zaměstnanec bude mít spolu s výslednou náhradou za ztrátu na výdělků stejný příjem, jako před vznikem škody. Žalobkyně v posuzovaném případě nečiní sporným ani průměrný výdělek před vznikem škody, ani výdělek „po zjištění nemoci z povolání“, namítá jen, že při výpočtu náhrady za ztrátu na výdělků neměl být k výdělků dosahovanému po zjištění nemoci z povolání připočítáván celý invalidní důchod, nýbrž jen částka o 220,- Kč nižší, neboť částka 220,- Kč odpovídající státnímu vyrovnávacímu příspěvku měla být podle jejího názoru od poskytovaného invalidního důchodu i v současné době na základě ustanovení § 14 zákona č. 183/1994 odečtena, jak se také již v minulosti až do 31.5.2009 dělo.

Je skutečností, že v době, kdy žalobkyně vznikl nárok na náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti, byly východiskem pro výpočet této náhrady (jako je tomu až dosud) průměrný výdělek před vznikem škody, výdělek po zjištění nemoci z povolání a případný invalidní nebo částečný invalidní důchod. Zákon však výslovně stanovil (kromě jiného), že ke zvýšení přiznaných důchodů podle právních předpisů o sociálním zabezpečení se nepřihlíží (srov. § 195 odst. 1 větu druhou zákona č. 65/1965 Sb. ve znění Čl. I bodu 148 zákona č. 188/1988 Sb., kterým se mění a doplňuje zákoník práce). V souvislosti s novelizací zákoníku práce zákonem č. 74/1994 Sb., kterým se mění a doplňuje zákoník práce č. 65/1965 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, doznalo ustanovení § 195 změny jednak v tom, že byla opuštěna limitace průměrného výdělků před vznikem škody (Čl. I bod 121 zákona č. 74/1994 Sb.), a také v ustanovení § 195 odst. 1 ve větě druhé byla slova „ke zvýšení přiznaných důchodů podle těchto předpisů“ vypuštěna (Čl. I bod 122 zákona č. 74/1994 Sb.).

K ústavní stížnosti Ústavní soud nálezem uveřejněným pod č. 164/1995 Sb. jednak zamítl návrh na zrušení Čl. I bodu 122 zákona č. 74/1994 Sb., jednak dnem 1.10.1995 zrušil přechodné ustanovení Čl. VI odst. 6 zákona č. 74/1994 Sb. Smyslem zmíněného přechodného ustanovení umožňujícího úpravu náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti (§ 195) i u zaměstnanců, kterým náhrada příslušela před 1. červnem 1994, včetně náhrad, o nichž bylo před 1. červnem 1994 pravomocně rozhodnuto nebo jejichž výše byla dohodnuta, bylo (jak se v nálezu uvádí) „pouze provedení úprav náhrady za ztrátu na výdělků v důsledku novelou vypuštěného dřívějšího § 195 odst. 2 – tedy provedení úprav v důsledku odstranění limitu do účinnosti novely – omezujícího výši náhrady za ztrátu na výdělků“. Protože „cílem bylo zajistit výpočet náhrady za ztrátu na výdělků bez omezujícího limitu“ průměrného výdělků před vznikem škody poškozeným, jimž byly náhrady za ztrátu na výdělků vypláceny i před účinností novely (tj. v případech změny rozsahu průměrného výdělků před vznikem škody), a protože nebylo sledovaným cílem provádět nový výpočet náhrady za ztrátu na výdělků v případech změny nastalé v rozsahu invalidního důchodu, k němuž se v důsledku legislativní změny při výpočtu náhrady přihlíží (tj. změny další

složky vymezující rozsah náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti), nelze sdílet názor, že čl. VI odst. 6 zákona č. 74/1994 Sb. dopadal na posuzovaný případ.

Uvedenou optikou je třeba nazírat i čl. I zákona č. 220/1995 Sb., který v reakci na nález Ústavního soudu s účinností od 1.10.1995 změnil zákon č. 74/1994 Sb. tak, že nově stanovil znění přechodného ustanovení čl. VI, neboť z hlediska jeho obsahu se smysl a účel tohoto ustanovení nemění. Bylo-li nově stanoveno, že úprava náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti (§ 195), je-li to pro zaměstnance příznivější, se provede i u zaměstnanců, kterým náhrada příslušela před 1. červnem 1994, jde opět o reakci na odstranění limitace průměrného výdělku před vznikem škody, která se sama o sobě změny další (jiné) složky vymezující rozsah náhrady za ztrátu na výdělku - invalidního důchodu – nijak nedotýká. Uvedené znamená, že, záleželo-li by jen na shora zmíněných předpisech, určovala by se náhrada za ztrátu na výdělku rozdílem mezi průměrným výdělkem před vznikem škody a výdělkem po zjištění nemoci z povolání s připočtením celého invalidního důchodu, tj. včetně částky 220,- Kč. Problematikou případného „nepřihlídnutí“ k částce 220,- Kč se však zabývá zákon č. 183/1994 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1994 a v roce 1995, ve znění pozdějších předpisů.

Odvolačím soudu lze přisvědčit v tom, že tento zákon (ve znění před novelou provedenou zákonem č. 76/1995 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995) nabyl účinnosti 1.12.1994, a že jím „zavedené pravidlo o odpočtu částky 220,- Kč“ předtím ke dni 1.6.1994 neplatilo“. Do rámce úvah o nastolené problematice však měla být zahrnuta skutečnost, že předmětem sporu není náhrada za ztrátu na výdělku (její splátky) vzniklé v roce 1994, nýbrž doplatek těchto náhrad vzniklý v období od 1.6.2009 do 31.3.2013, a že na základě zásad zpětné retroaktivity (srov. výše již připomenuté rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 7.1.2016 sp. zn. 21 Cdo 796/2014) je třeba důvodnost požadovaného nároku posuzovat podle právního stavu platného a účinného v této době. Znamená to, že stejně tak, jak bylo třeba po vzniku nároku od 1.12.1990 v průběhu doby přihlížet k odstranění limitace průměrného výdělku před vznikem škody zákonem č. 74/1994 Sb., i když se základ nároku stále řídil dřívějším právním stavem, je třeba výši nároku žalobkyně za období od 1.6.2009 do 31.3.2013 posoudit podle v té době účinné právní úpravy.

Danou problematiku upravoval zákon č. 183/1994 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1994 a v roce 1995, ve znění účinném od 1.1.2008, tj. poté, co nabyl účinnosti zákon č. 362/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. V ustanovení § 14 odst. 1 jednak uváděl, že pro účely stanovení výše náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti podle § 195 zákoníku práce se ode dne účinnosti tohoto zákona od invalidního nebo částečného invalidního důchodu odečte částka 220 Kč. To platí i pro náhrady, jejichž výše byla stanovena před 1. prosincem 1994. V ustanovení § 14 odst. 2 dále stanovil, že částka 220 Kč se od plného nebo částečného invalidního důchodu odečte i v případě stanovení výše náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti podle § 371 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění zákona č. 362/2007 Sb. Podle přechodného ustanovení čl. VIII zákona č. 362/2007 Sb. se potom podle ustanovení § 14 odst. 2 zákona č. 183/1994 Sb., ve znění tohoto zákona, postupuje i v případě stanovení výše náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti, na kterou vzniklo právo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

Z uvedeného vyplývá, že při výpočtu náhrady za ztrátu na výdělku za období od 1.6.2009 do 31.3.2013, jako rozdílu mezi průměrným výdělkem před vznikem škody a výdělkem dosahovaným po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání s připočtením případného invalidního důchodu pobíraného z téhož důvodu (§ 371 zák. práce), se od poskytovaného invalidního důchodu odečte částka 220,- Kč.

Vzhledem k tomu, že rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci, a protože nejsou podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání a ani pro změnu usnesení odvolacího soudu, Nejvyšší soud České republiky jej podle ustanovení § 243e odst. 1 o.s.ř. zrušil. Protože důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí také na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud České republiky i toto rozhodnutí a věc v tomto rozsahu vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o.s.ř.).

Právní názor vyslovený v tomto rozsudku je závazný; v novém rozhodnutí o věci rozhodne soud nejen o náhradě nákladů nového řízení a dovolacího řízení, ale znovu i o nákladech původního řízení (§ 226 odst. 1 a § 243g odst. 1 část první věty za středníkem a věta druhá o.s.ř.).

Proti tomuto rozsudku není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 26. června 2017

JUDr. Zdeněk Novotný  
předseda senátu

[www.nsoud.cz](http://www.nsoud.cz)